

Loomuse seisukohad seoses huntide kaitsestaatusega

MTÜ Loomuse tagasiside Euroopa Komisjoni tehtud õiguslikule ettepanekule loodusdirektiivi (habitats directive) muutmiseks, viimaks see kooskõlla hiljutise huntide kaitsestaatuse muudatusega Berni konventsioonis.

LOOMUS
LOOMADE NIMEL

Loomuse seisukoht on, et huntide kaitsestaatust ei peaks kindlasti alandama.

Eestil endal on niigi kõrge küttimismäär. Kui see ka mujal nii olema hakkab, siis hundi populatsiooni laienemine suure tõenäosusega peatub. Kindlasti tasub tegeleda konflikti ennetamisega ehk tuleb tegeleda inimestega. Paljud inimesed leiavad, et metsloomade ohjamisel tuleks jahipidamisele tuleks eelistada mitteletaalseid meetodeid¹. Ehk oleks võimalik neid inimesi, kel on hundi tõttu probleeme, teisiti aidata ja mitte tapmist soodustada.

Eestil on väga pikk traditsioon erinevate suurkiskjatega koos elamiseks, meil on õnnestunud hunti hoolimata pidevast jahist siiski alles hoida. Samas liigume Euroopaga kahjuks sarnasel trajektoorigil, kus me kedagi teist enda kõrval ei taha sallida. Hundi populatsiooni on mõistlik hoida ja mitte küttimist suurendada, sest muidu jõuame varsti sellisesse olukorda, et ei oskagi nendega koos elada. Karu puhul näiteks on näha, et lätlased kardavad karu, sest neil pole karusid pikka aega olnud. Liigid, keda me ei tunne ja kellega kooselamise kogemus puudub, need tekitavadki hirmu. Kahju ennetada on siiski palju odavam, kui pärast püüda taastada ja liike taasasustada. Selge on ilmselt see, et päriselt ökosüsteeme taastada ei saagi.

Teadlased kordavad², et jaht ei ole kahjustuste ennetamise meede, vaid tegemist on lühiajalise meetmega, mis siiski ei vii sellise lõpplahenduseni, millist inimene tahab. Eestis on hunte pidevalt jahitud, aga kahjustused jätkuvad. Huntide puhul on ka oluline mainida, et nende sigimisedukus sõltub väga nende saakloomade olemasolust ja kiskja arvukus reguleerub ise, seda ei pea ise reguleerima.

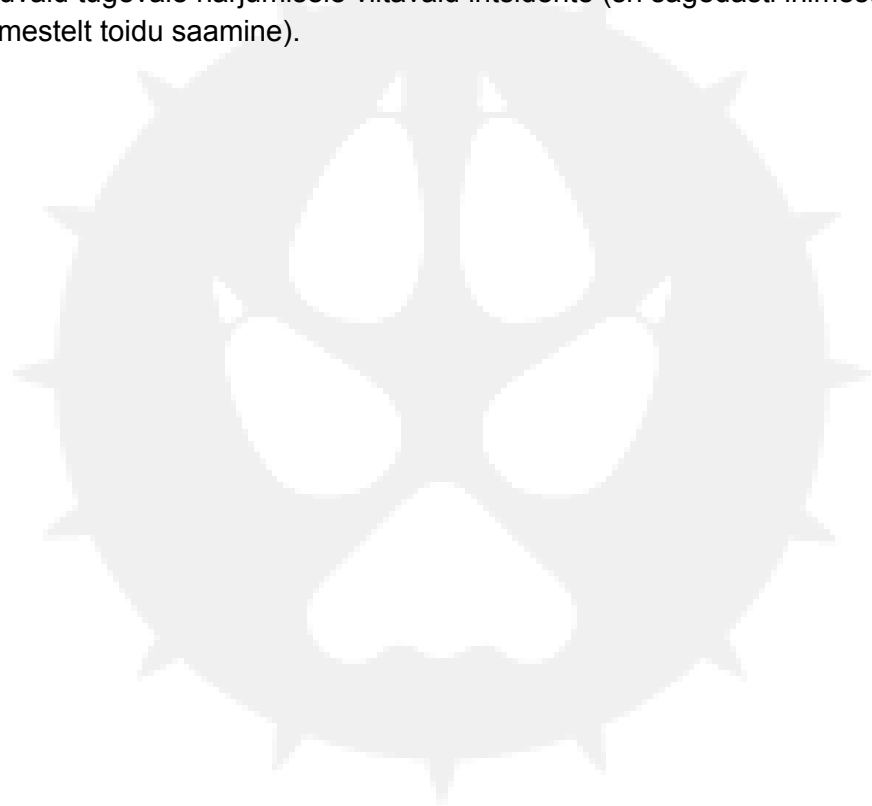
Detsembris 2024 valmis Euroopa Liidu poolt rahastatud teadusprojekti LIFE WILD WOLF julgeid ja inimesega harjunud hunte käsitlev teaduslik [raport](#)³. Euroopa (sh Eesti) hundikarjade territooriumi suurus võib ületada 1000 km² ning kodukarjast lahkuvad noored hundid võivad rännata tuhandeid kilomeetreid. Seetõttu ei ole tänapäeva kõrge rahvastikutihedusega Euroopas mõeldav, et huntidel õnnestuks inimasustusi ja isegi inimesi (täielikult) vältida. Arusaam, et "normaalsed hundid püsivad kaugel eemal sügaval metsas" seetõttu ei päde. Kui keegi näeb hunti päevasel ajal, ei ole see miski ebanormaalset. Hundidki tegutsevad päevavalgel, mistõttu on neid loogiline päeval näha. Inimesed, kes on autodes, majades,

¹ <https://loomus.ee/wp-content/uploads/2024/05/Eesti-inimeste-suhtumine-loomadesse-2024-kevad.pdf>

² <https://arvamus.postimees.ee/8149271/tu-teadlased-miks-kiskjad-metsas-ei-pusi>

³ https://lci epub.nina.no/pdf/638742571606602771_Technical_report_T2.1_WW_LCIE.pdf

metsatööstus- või põllumasinate ei tekita hundis sama reaktsiooni, kui siis kui hunt inimesega otse kokku saaks (nt jalutav inimene). Hundid, kes elavad väga metsikutel aladel loomulikult mitte, kuid need hundid, kes elavad samadel aladel kus inimenegi, peab inimese kohaloluga harjuma. Aga siiski on olukordi, kui hundi käitumine on inimesele potentsiaalselt ohtlik ja teadusprojekt neid ka defineeris. Oluline on mõista, et enamasti eelneb julgele käitumisele tugev inimesega harjumine. Harjunud hunte tuleks heidutada. Kõik kuus juhtumit (Euroopas aastatel 2002-2020), kus mitte marutaudis hundid hammustasid inimest, oli varasemalt esinenud korduvaid tugevale harjumisele viitavaid intsidente (sh sagedasti inimeste läheduses viibimine ja inimestelt toidu saamine).

LOOMUS
LOOMADE NIMEL

VÄLJA

Teadlased on aastasadu teinud teadust, teadmisi juba on ja sellest võiks lõpuks ometi kasu olla. On hämmastav, et oma otsustes, mis puudutavad suurkiskjaid oleme ikka 17. sajandil ja kasutame probleemide lahendamisel ikka seda kõige algelisemat viisi - lööme kõik maha! Nüüdsel ajal võiks teistmoodi mõelda ja teistmoodi teha.

LOOMUS
LOOMADE NIMEL

MUSTAND

Hunt

Loomuse seisukoht on, et huntide kaitsestaatust ei peaks kindlasti alandama.

Eestil endal on niigi kõrge küttimismäär ja kui see ka mujal nii olema hakkab, siis hundi populatsiooni laienemine suure tõenäosusega peatub. Kindlasti tasub tegeleda konflikti ennetamisega - ehk tuleb tegeleda inimestega. Väga paljud inimesed on loomade osas hoopis teisiti meelestatud kui jahimehed, nad ei leia, et hundi jaht selliselt nagu praegu lubatakse oleks õigustatud. On tekkinud tunne, et see osa inimestest on kuulmata ja arvestamata. Ehk võiks neid inimesi, kel on hundi tõttu probleeme, teisiti aidata ja mitte tapmist soodustada.

Teadlased on aastasadu teinud teadust, teadmisi juba on ja sellest võiks lõpuks ometi kasu olla. On hämmastav, et oma otsustes, mis puudutavad suurkiskjaid oleme ikka 17. sajandil ja kasutame probleemide lahendamisel ikka seda kõige algelisemat viisi - lööme kõik maha! Nüüdsel ajal võiks teistmoodi mõelda ja teistmoodi teha.

Eestil on väga pikk traditsioon erinevate suurkiskjatega koos elamiseks, meil on õnnestunud hundi hoolimata pidevast jahist siiski alles hoida ja meil ei oleks vaja kunstlikult veel suuremat konflikti tekitada. Liigume Euroopaga kahjuks sarnasel trajektoiril, kus me kedagi teist enda kõrval ei salli. Hundi populatsiooni on mõistlik hoida ja mitte küttimist suurendada, sest muidu jõuame varsti sellisesse olukorda, et ei oskagi nendega koos elada. Karu puhul näiteks on näha, et lätlased kardavad karu, sest neil pole karusid pikka aega olnud. Liigid, keda me ei tunne, need tekitavadki hirmu ja on mõistlik hoida neid, keda on. Kahju ennetada on palju odavam, kui pärast püüda taastada. Selge on ka see, et päriselt ökosüsteeme taastada ei saagi.

Teaduslikult on põhjendatud, et jaht ei ole kahjustuste ennetamise meede, vaid tegemist on lühiajalise meetmaga, mis siiski ei vii sellise lõpplahenduseni, millist inimene tahab. Eestis on ju hunte pidevalt jahitud, aga kahjustused on jätkuvad - kui teame, et küttimine suurendab kahjusid, pole küttimine kahjustuste vähendamiseks kindlasti põhjendatud ega õigustatud. Üle taluvuspiiri viib kohe tapmiseni - oleks ammu pidanud ette nägema situatsiooni, aga mitte läbi küttimise. Igapäevaelu peakski olema teistmoodi.

Euroopas on päevakorral inimese huntidega kooseksisteerimise uuesti õppimine ja õpetamine sõna otseses mõttes. Eestil on väga head kogemused ja me ei peaks tahtma, et tekiks uuesti vajadus seda õppida. On oluline järjepidevust hoida, kuid mitte hävitamise järjepidevust. Siiani on Venemaalt hunte meile aina juurde tulnud, siinsed ökosüsteemid on hundiga harjunud. Kui aga hunt enam Venemaalt Eestisse ei saa, võib huntide seisund Eestis halveneda. Huntide puhul on ka oluline mainida, et nende sigimisedukus sõltub väga nende saakloomade olemasolust ja kiskja arvukus reguleerub ise, seda ei pea ise reguleerima.

Detsembris 2024 valmis Euroopa Liidu poolt rahastatud teadusprojekti LIFE WILD WOLF julgeid ja inimesega harjunud hunte käsitlev teaduslik [raport](#)⁴, mis on juba avaldatud ka Euroopa Suurkiskjate Algatuskogu (LCIE) lehel ning edastatud Euroopa Komisjonile.

Euroopa (sh Eesti) hundikarjade territooriumi suurus võib ületada 1000 km² ning kodukarjast lahkuvad noored hundid võivad rännata tuhandeid kilomeetreid, mistõttu ei ole tänapäeva kõrge rahvastikutihedusega Euroopas enam mõeldav, et hundid (või teised metsloomad) saaksid inimasustusi, infrastruktuuri ja isegi inimesi täielikult vältida. Seetõttu ei päde ka arusaam, et “normaalsed hundid püsivad kaugel eemal sügaval metsas”. Samuti ei tähenda huntide päevasel ajal silmamine, et tegu oleks millegi ebanormaalsega. Hundid, nagu paljud teised metsloomad, tegutsevad ka päevavalgel. Lisaks on inimesed päeval rohkem liikvel ning hundi silmamine ongi seetõttu kõige tõenäolisem just päeval. Inimesed autodes, hoonetes, metsatööstus- või põllumasinates ei too hundis esile sama reaktsiooni, kui inimesega otsene kokkupuude (nt jalutav inimene). Erinevalt väga metsikutel aladel elavatest liigikaaslastest, peavad hundid, kes elavad inimese poolt domineeritud maastikel, mingil määral inimeste kohaloleku, tegevuste ja elementidega harjuma. Siiski on olukordi, kus hundi käitumist saab klassifitseerida inimeste jaoks potentsiaalselt ohtlikuna. Teadusprojektis defineeriti kaks sellist olukorda.

Enamasti eelneb julgele käitumisele varasem tugev harjumine, mistõttu tuleks tugevalt harjunud hunte heidutada. Kõigil 6 juhtumil Euroopas aastatel 2002-2020, kus mitte marutaudis hundid hammustasid inimest, oli varasemalt esinenud korduvaid tugevale harjumisele viitavaid intsidente (sh sagedasti inimeste läheduses viibimine ja inimestelt toidu saamine).

LOOMUS
LOOMADE NIMEL

⁴ https://lciepub.nina.no/pdf/638742571606602771_Technical_report_T2.1_WW_LCIE.pdf